

PATVIRTINTA
VšĮ Telšių rajono pirminės
sveikatos priežiūros centro
Direktorės Laimos Jurytės - Zakarauskienės
2023 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-35

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS TELŠIŲ RAJONO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Telšių rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros centro programos (toliau- Programa) paskirtis – siekis įgyvendinti esminius pokyčius mažinant korupciją, nuosekliai ir kompleksiskai formuoti VšĮ Telšių rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros centre (toliau- VšĮ Telšių r, PSPC) korupcijai atsparią aplinką, didinant pacientų ir darbuotojų sąmoningumą. Užtikrinti viešinimą apie galimybę naudotis apmokamomis iš PSD lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugomis, orientuotis esant korupcijos rizikos veiksniams į jų mažinimą ir šalinimą, bei korupcijos rizikos veiksnių valdymą.

2. Programoje vartojamos sąvokos:

2.1. **Korupcija** - piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui VšĮ Telšių r, PSPC;

2.2. **Korupcijos rizikos veiksniai** – priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika;

2.3. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos:**

1) kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, piktnaudžiavimas;

2) nusikalstamos veikos, padaromos VšĮ Telšių r, PSPC teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ar vykdant viešuosius pirkimus piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui: nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, kišimasis į VšĮ Telšių r, PSPC darbo funkcijas atliekančio asmens veiklą, tarnybos paslapties atskleidimas, dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu;

3) kitos nusikalstamos veikos, kuriomis siekiama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą, prekybą poveikiu ar papirkimą;

2.4. **Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas** – administracinis nusižengimas, darbo pareigų pažeidimas ar tarnybinis nusižengimas, padaromas piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;

2.5. **Korupcijos prevencija** – sisteminga veikla, kuria siekiama didinti VšĮ Telšių r. PSPC darbuotojų ir pacientų atsparumą korupcijai ir kuri apima korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą, šalinimą ir (ar) mažinimą, sudarant bei įgyvendinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą.

2.6. Kitos Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose įstatymuose apibrėžtas sąvokas.

3. Programa parengta vadovaujantis:

3.1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (2002 m. gegužės 28 d. Nr. IX-904, Nauja redakcija nuo 2022-01-01);

3.2. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu (1997 m. liepos 2 d. Nr. VIII-371, Suvestinė redakcija nuo 2020-07-11);

3.3. 2022–2033 metų nacionalinė darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais (patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178);

3.4. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis (patvirtintos Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246);

3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-2521 patvirtinta Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020-2022 metų programa (Suvestinė redakcija nuo 2022-01-15).

II. KORUPCIJOS APRAIŠKŲ VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS TELŠIŲ RAJONO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRE APLINKOS ANALIZĖ

4. Sveikatos priežiūros sektorius laikomas viena iš sričių, kuri itin pažeidžiama korupcijos dėl didžiulio paslaugų tiekėjų ir gavėjų skaičiaus, sunkiai sureguliuojamų ir kontroliuojamų jų tarpusavio santykių, stokojamo pacientų antikorupcinio sąmoningumo ir viešųjų pirkimų kontrolės mechanizmo.

5. Remiantis šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015–2019 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1433 „Dėl Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015–2019 metų programos patvirtinimo“ (toliau – 2015–2019 metų programa), stengiamasi įdiegti šias nuostatas visoje šalies sveikatos apsaugos sistemoje ir taip pat VšĮ Telšių r. PSPC, bei sumažinti korupcijos mastą, didinant skaidrumą, atvirumą, šalinant korupcijos pasireiškimo prielaidas.

6. Vykdam korupcijos prevencijos priemones ir įgyvendinant 2015–2019 metų programos uždavinius ir užtikrinant korupcijos apraiškų mažinimą VŠĮ Telšių r, PSPC parengė ir patvirtinto korupcijos prevencijos programą ir jų įgyvendinimo priemonių planą, paskyrė asmenį atsakingą už korupcijos prevenciją ir kontrolę, parengė ataskaitas apie priemonių plano įvykdymą.

7. Remiantis farmacijos įstatymo pataisomis, leidžiančiomis viešinti farmacijos pramonės įmonių ir sveikatos priežiūros sistemos, farmacijos specialistų, ASPĮ, profesinių asociacijų bendradarbiavimo skaidrumą ir viešumą, VŠĮ Telšių r, PSPC organizuojami susitikimai su farmacijos atstovais ir apie tai informuojama visuomenė įstaigos internetinėje svetainėje ir VŠĮ Telšių r, PSPC facebook paskyroje, tai turi teigiamos įtakos farmacijos pramonės įmonių ir specialistų bei VŠĮ Telšių r, PSPC bendradarbiavimo skaidrumo didėjimui, viešumas skatina VŠĮ Telšių r, PSPC gydytojus priimti profesionalius, nepriklausomus nuo farmacijos pramonės įtakos sprendimus skiriant gydymą vaistais ar parduodant (išduodant) vaistus, didėja pacientų pasitikėjimas VŠĮ Telšių r, PSPC gydytojų profesionalumu ir farmacijos pramone.

8. Ilgą laiką neoficialių mokėjimų medikams viena iš priežasčių buvo mažas medicinos personalo darbo užmokestis ir pacientų noras papildomai mokant gydytojams gauti geresnes paslaugas. Mažinant neoficialius mokėjimus medikams, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. spalio 24 d. įsakymą Nr. V-1208 „Dėl derybinės grupės sudarymo“ buvo sudaryta derybinė grupė, kuri kartu su Jungtinės profesinių sąjungų atstovybės atstovais 2017 m. birželio 16 d. pasirašė Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos šakos kolektyvinę sutartį, kurioje (su vėlesniais jos pakeitimais ir papildymais) nustatyta siekiamybė, kad gydytojų vidutinis darbo užmokestis 2020 metų antro pusmečio pradžioje būtų ne mažesnis kaip 3 šalies vidutiniai darbo užmokesčiai, o slaugytojų – ne mažesnis kaip 1,5 šalies vidutinio darbo užmokesčio. VŠĮ Telšių r, PSPC nuosekliai vadovaudamasis teisės aktais kasmet didina atlyginimus gydytojams, slaugytojams ir kitiems įstaigos darbuotojams.

9. Siekiant užtikrinti sveikatos priežiūros sistemos įstaigų darbuotojų laikymosi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo reikalavimų, VŠĮ Telšių r, PSPC direktorius patvirtino įsakymu 2021 m. gegužės 20 d. Nr.V-134 pareigų sąrašą, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus ir nuolat papildomas. Siekiama užtikrinti jo stebėseną ir 100% deklaravimą. Patvirtintas privačių interesų deklaravimo ir nusišalinimo tvarkos aprašas.

10. Skatinant didinti ne tik sveikatos priežiūros sistemos darbuotojų, bet ir visuomenės nepakantumą korupcijai, buvo sukurta antikorupcinės socialinės reklamos sveikatos priežiūros sistemoje vykdymo strategija ir transliuojamos informacinės šviečiamosios kampanijos, užtikrinančios nuolatinį bei sisteminių antikorupcinį visuomenės švietimą ir informavimą, šios priemonės taikomos VŠĮ Telšių r, PSPC, viešinamos interneto svetainėje, įstaigos televizoriaus ekrane

ir informaciniuose stenduose, taip kuriama antikorupcinė aplinka, padidins sveikatos priežiūros sistemos darbuotojų, visuomenės nepakantumą korupcijai ir kompetenciją atpažinti ir valdyti kylančias korupcines veiklas, pagerins pacientų ir gydytojų bendravimo kultūrą, visuomenė aktyviau prisidės prie korupcijos identifikavimo ir mažinimo sveikatos priežiūros sistemoje.

11. Viešieji pirkimai daug metų yra viena iš sričių, kuri pripažįstama kaip labiausiai korumpuota bei neskaidri. Ne išimtis yra ir sveikatos priežiūros sistemoje vykdomi viešieji pirkimai, todėl vykdant korupcijos prevencijos priemones, sveikatos priežiūros sistemos įstaigos buvo skatinamos pirkti per CPO LT. Pavyzdžiui, 2017 metais CPO LT skelbimo paslaugų katalogu pasinaudojo 60 ASPĮ, pirkimų sutarčių vertė buvo 4 mln. 660 tūkst. 980 EUR, o 2018 metais įstaigų skaičius padidėjo iki 77, pirkimų sutarčių vertė sudarė 4 mln. 71 tūkst. 354 EUR. Per dvejus metus CPO LT katalogu pasinaudojo 137 ASPĮ, kurios iki dabar išlieka didžiausiu CPO LT naudotoju. VšĮ Telšių r, PSPC nuo 2019 iki 2022 metų įvykdė 141 pirkimą per CPO LT, pirkimų sutarčių vertė sudarė 509 tūkst. 609 EUR.

12. Didinant ASPĮ veiklos viešumą ir atvirumą bei pacientų informuotumą, ugdyti medicinos darbuotojų patikimumą, lojalumą ir sąžiningumą, motyvuoti visuomenę elgtis sąžiningai, pranešti apie korupciją, parengtas Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardo suteikimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2015 m. sausio 26 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-65 „Dėl Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardo suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Remiantis šiuo aprašu ir patvirtintu savivaldybės, VšĮ Telšių r, PSPC 2022 m buvo suteiktas skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas.

13. Siekiant VšĮ Telšių r, PSPC mažinti eiles ir užtikrinti skaidrų registravimosi gydymo paslaugoms gauti procesą, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-812 „Dėl Pacientų registravimo asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinta pacientų registravimo asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti tvarka. Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. išplėtos nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugos, pagal parengtą tvarką išplėtos ir VšĮ Telšių r, PSPC, kurių metu nėra galimybės korupcijos apraiškomis pasireikšti.

14. Siekiant didinti suteikiamų paslaugų prieinamumą ir pasiekiamumą asmenims gauti reikalingas sveikatos priežiūros paslaugas, nuo 2019 m. LNSS priklausančioms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms nustatyta prievolė prisijungti prie nacionalinės Išankstinės pacientų registracijos informacinės sistemos (toliau – IPR IS). VšĮ Telšių r, PSPC įvykdė šią prievolę, ją viešina ir tikisi, kad tai leis tobulinti asmenų registravimo į asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eilės tvarką ir pacientų registraciją vykdyti IPR IS.

III. VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS TELŠIŲ RAJONO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO VEIKLOS SRITYS, KURIOSE GALIMA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

15. VšĮ Telšių r. PSPC veikloje būtų galima išskirti šias veiklos sritis, kuriose tikėtina korupcijos pasireiškimo tikimybė:

15.1 Pagrindinės funkcijos- nepakankamas viešinimas teikiamų apmokamų paslaugų iš PSD lėšų pacientams, sudarant galimybę VšĮ Telšių r. PSPC darbuotojams imti neteisėtą atlygį.

15.2. VšĮ Telšių r. PSPC vykdant prekių ir (ar) paslaugų viešuosius pirkimus;

15.3. Galimas dokumentų, medicininių įrašų klastojimas, laikinojo nedarbingumo įforminimas.

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

16. **Programos tikslas** – sukurti korupcijai atsparią aplinką, formuojant antikorpines nuostatas darbuotojams ir pacientams, siekti kokybiškai atliekamų viešųjų pirkimų, bei veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo, teisės viršenybės užtikrinimo .

17. **Programos uždaviniai:**

17.1. Stiprinti pacientų ir darbuotojų antikorpinių sąmoningumą, motyvuoti teikti padėkas žodžiu arba raštu ir jas viešinti;

17.2. Užtikrinti skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimą;

17.3. Diegti veiksmingos vidinės interesų konfliktų valdymo priemonės bei didinti interesų konfliktų prevencijos ir kontrolės iniciatyvumą, užtikrinti personalo patikimumą.

17.4. Didinti VšĮ Telšių r. PSPC veiklos viešumą ir atskaitingumą visuomenei;

17.5. Siekti organizuoti VšĮ Telšių r. PSPC teikiamų paslaugų perkėlimą į elektroninę erdvę ir procesų skaitmenizavimą.;

17.6. Viešinti priemones, skatinančias ir motyvuojančias pranešti apie korupciją, užtikrinti Pranešėjų apsaugos įstatymo taikymą ;

V. PROGRAMOS STEBĖSENA, ĮGYVENDINIMAS, KEITIMAS, PAPILDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

18. Programa įgyvendinama pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-2521 patvirtinta Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020-2022 metų programą, kuris yra neatskiriama šios programos dalis.

19. Programos įgyvendinimą organizuoja asmuo atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę VšĮ Telšių r. PSPC.

20. Už konkrečių Programos įgyvendinimo priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako paskirti asmenys ir atsiskaito VšĮ Telšių r, PSPC direktoriui.

VI. PROGRAMOS ATNAUJINIMAS

21. Asmuo atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę VšĮ Telšių r, PSPC dėl Programos nuostatų, tikslų ir uždavinių, įgyvendinimo priemonių plano atnaujinimo teikia direktoriui.

22. Atsižvelgęs į gautus pasiūlymus dėl Programos įgyvendinimo prioritetų, naujų uždavinių nustatymo ar esamų uždavinių aktualumo, vykdant Programą ir Programos įgyvendinimo veiksmingumo stebėsenos išvadą, asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę, parengia naujo laikotarpio Programos įgyvendinimo priemonių plano projektą, o prireikus ir Programos pakeitimo projektą. Programos pakeitimo projektas ir (ar) Programos įgyvendinimo priemonių plano projektas pateikiami VšĮ Telšių r, PSPC direktoriui.

VII. SIEKIAMIE REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

23. Programos rezultatyvumas nustatomas vertinant kiekybės ir kokybės rodikliais:

23.1. įvykdytų priemonių plano priemonių skaičius;

23.2. neįvykdytų priemonių plano priemonių skaičius;

23.3. priemonių plano nurodytų priemonių įvykdymas laiko požiūriu;

23.4. atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimų skaičius;

23.5. asmenų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio pažeidimus, skaičiaus pokytis;

23.6. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius;

23.7. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus santykis;

23.8. kovos su korupcija rezultatyvumo vertinimas (procentais) reguliariai atliekant visuomenės nuomonės apklausas;

23.9. Atsparumo korupcijai lygio nustatymo išvadų rezultatas.

VIII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

24. Plano paskirtis- užtikrinti koordinuotą ir sklandų Programos įgyvendinimą laiku.

25. Priemonės, kurios sumažins korupcijos apraiškų prielaidas sveikatos sistemoje, jų vykdymo terminai ir vertinimo kriterijai pateikti Programos įgyvendinimo priemonių plane.